

MORÁVKOVÁ, Naděžda. *Dějiny učitelského vzdělávání v Plzni*. Praha: Nakladatelství viaCentrum, 2018. s. 266. ISBN 978-80-87646-23-6.

Ladislav Voldřich

Publikace doc. PaedDr. Naděždy Morávkové, Ph.D., vedoucí katedry historie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, *Dějiny učitelského vzdělávání v Plzni* vychází z dlouhodobého zájmu a odborného zaměření autorky a volně navazuje na předchozí práce v dané oblasti, na kterých se autorsky či spoluautorsky podílela, ať již se jednalo o tištěné nebo webové publikace, texty k výstavám a k workshopům, příp. jiné odborné materiály. Z těch nejnovější jsou to zejména *70 let nejstarší fakulty ZČU, Fakulty pedagogické, První dekáda: Počátky Pedagogické fakulty v Plzni v letech 1948 – 1958. Ženská téma v dějinách plzeňského vzdělávání*, kapitola *Školství v Plzni* ve třetím dílu nově vydaných *Dějin Plzně, Václav Čepelák a katedra historie plzeňské Pedagogické fakulty* aj.

Práce je formálně rozčleněna do tří hlavních kapitol (*1 Dlouhá cesta k profesionalizaci vzdělávání učitelů v Plzni, 2 Změny ve vzdělávání plzeňských učitelů ve druhé polovině 19. století, 3 Vysoké pedagogické školství a jeho počátky v Plzni*), z nichž každá obsahuje v závislosti na hloubce a šíři zpracovaného tématu ještě subkapitoly dílčí, přehledně uspořádané využitím desetinného systému, a je doplněna třemi rozsáhlými přílohami (č. 1 *Z dějin oborů a kateder na Pedagogické fakultě v Plzni*, č. 2 *Seznam členů vedení fakulty a studijního oddělení*, č. 3 *Galerie významných osobností FPE*). Práce je opatřena sumářem v anglickém jazyce, seznamem použitých pramenů a literatury a jmenným rejstříkem.

Zatímco kapitola 1 *Dlouhá cesta k profesionalizaci vzdělávání učitelů v Plzni* slouží jako rozšířený vstup do problematiky vývoje plzeňského školství jako takového od jeho středověkých a humanistických počátků k tereziánsko-josefinským reformám, kapitola 2 *Změny ve vzdělávání plzeňských učitelů ve druhé polovině 19. století* již přináší hlubší vhled do tématu představením a zhodnocením významu učitelských ústavů, jež v 19. a první polovině 20. století v Plzni působily. Vedle logického uspořádání látky, kvalitní faktografické práce a využití obrazových materiálů (dobové fotografie a plánky) je třeba ocenit i čtivý jazyk autorky, který oživuje dávno zaniklé instituce, vše je vhodně doplněno krátkými biogramy nejvýznamnějších osobností, opomenuta není ani přesná lokalizace někdejších objektů popisovaných ústavů. Kapitola 3 *Vysoké pedagogické školství a jeho počátky v Plzni* dovádí téma k současnosti a k symbolickému i faktickému

završení úsilí o plnou profesionalizaci vzdělávání pedagogů v Plzni vznikem Pedagogické fakulty, původně samostatné, později včleněné do tělesa Západočeské univerzity.

Příloha č. 1 *Z dějin oborů a kateder na Pedagogické fakultě v Plzni* vlastně obsahově navazuje na třetí kapitolu textu (*Vysoké pedagogické školství a jeho počátky v Plzni*) a je vedle druhé kapitoly (*Změny ve vzdělávání plzeňských učitelů ve druhé polovině 19. století*) rozsahem i obsahem druhou nosnou částí textu publikace. Nabízí se tedy ke zvážení, zda by nebylo vhodnější v případném příštím vydání pojmut tuto přílohu jako kapitolu 4. Sestavení a publikování stručného přehledu historie jednotlivých kateder fakulty je ve své podstatě velmi záslužnou věcí, neboť současnost (nám) nepřetržitě utíká do historie a ne všechny písemné podklady zůstávají (nejen) v akademickém prostředí zachovány a navíc lidská paměť často klame i pamětníky. Autorka zde využila podkladů z jednotlivých kateder (sama zde vystupuje jako redaktorka) a shromáždila poměrně značné množství jmen, dat a cenných informací, které by patrně jinak upadly v zapomenutí, ale které se zároveň vzhledem k malému časovému odstupu prozíravě rozhodla nepodrobit kritickému pohledu historika a moudře je ponechává ke zhodnocení budoucím generacím. Připomenutí snad každého, kdo prošel jako pedagog fakultou (včetně externistů) a uspořádání do rejstříku, je zásadním přínosem této části práce, skrývá však velké nebezpečí omylu či zkomolení jména, namísto by tedy byla pečlivá korektorská práce nejlépe znovu na jednotlivých katedrách, neboť chybu ve jméně uvidí jen ten, kdo konkrétní osobu znal (str. 153 chybně Baborka – správně Barborka, str. 170 chybně Blahoslavová – správně Bohuslavová, zároveň není uvedena v rejstříku, na katedře AJ působil v 90. letech i Američan Christopher McKoy, potud kam paměť recenzentova sahá). Příloha č. 2 *Seznam členů vedení fakulty a studijního oddělení* má čistě faktografický charakter, do přílohy č. 3 *Galerie významných osobností FPE* byli zahrnuti vedle všech děkanů a děkanek i výběrově významní zesnulí pedagogové fakulty.

Publikace je v pevné vazbě, technicky kvalitně zpracovaná, drobný optický nesoulad působí zařazení rejstříku a pramenů a literatury před přílohy. Vzhledem k tomu, že hlavní text čítá cca 150 stran a přílohy cca 100 (tedy 2/5 rozsahu), rejstřík a prameny se ocitají nelogicky téměř uprostřed publikace, i když většina jmen v rejstříku uvedených se objevuje až poté v přílohách.

Výše uvedené připomínky ovšem nemohou pokazit celkový silně pozitivní dojem ani snížit přínosnost recenzované publikace, ať již ji budeme pojímat jako uzavřenou záležitost nebo jako velmi inspirativní mezistupeň k dalšímu bádání.